

BADANIE ANTROPOLOGICZNE ROKU 2022

WYNIKI KONKURSU

Jest nam niezwykle miło ogłosić wyniki siódmej edycji konkursu

Sekcji Antropologii Społecznej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego

Badanie Antropologiczne Roku 2022

Polish Sociological Association Award for Best Research in Social Anthropology

Na konkurs zostało zgłoszonych 5 artykułów:

Katarzyna **Gawlicz**, Zsuzsa **Millei**. 2022. Critiquing the use of children's voice as a means of forging the community in a Polish democratic school. *Ethnography and Education* 17(1): 33–48.

Michał **Mokrzan**. 2021. Inducement to Action and Change in Attitude: Coaching in the Light of Rhetorical Anthropology. In: J. Abbink, Sh. LaTosky (eds) *Rhetoric and Social Relations: Dialectics of Bonding and Contestation*, 310–334. Oxford, Berghahn.

Tomasz **Rakowski**. 2021. „Urbanisation of the Steppe”, Sedentarization, Mobility, and Collective Business-Making among the Torghuts in Post-transitional Mongolia. *Prace Etnograficzne* 49(1-2): 1-20.

Celina **Strzelecka**. 2022. Time paradoxes of neoliberalism: How time management applications change the way we live. *Time & Society* 31(2): 270–290.

Sylwia **Urbańska**. 2021. (Nie)mobilność, zamieszkiwanie oraz płeć w praktykach i dyskursach rozvodu w wiejskiej społeczności rolniczej gminy wschodniego Mazowsza. *Lud* 105: 84–113.

Jury podjęło decyzję o przyznaniu

nagrody głównej

Sylwii Urbańskiej

za artykuł

„(Nie)mobilność, zamieszkiwanie oraz płęć w praktykach i dyskursach rozwodu w wiejskiej społeczności rolniczej gminy wschodniego Mazowsza” (*Lud*, 2021)

i wyróżnienia

Katarzynie Gawlicz i Zsuzsie Millei

za artykuł

„Critiquing the use of children’s voice as a means of forging the community in a Polish democratic school” (*Ethnography and Education*, 2022)

Uzasadnienia

Nagrodzony artykuł **Sylwii Urbańskiej** pt. „**(Nie)mobilność, zamieszkiwanie oraz płęć w praktykach i dyskursach rozwodu w wiejskiej społeczności rolniczej gminy wschodniego Mazowsza**” (*Lud* 2021) jest przykładem wrażliwej etnografii zrealizowanej wśród „pionierek rozwodów” w konserwatywnej społeczności wiejskiej dotyczącej prawa do zamieszkania i strategii radzenia sobie po podjęciu decyzji o pozostaniu na wsi. Autorka podejmuje zatem ważną społecznie tematykę, a w swojej analizie materiału empirycznego stosuje oryginalną perspektywę i ramy teoretyczne, dzięki którym udaje jej się w sposób pogłębiony i nowatorski spojrzeć na badane zjawiska. Sylwia Urbańska proponuje spojrzenie na rozwody jako przejaw sprawczości i źródło emancypacji, ukazując jednocześnie (nie)mobilność - przemieszczanie się po rozwodzie między lokalnymi wsiami, ale nie migrację do miasta lub zagranicę - jako świadomy wybór kobiet.

Autorka sięga do najlepszych tradycji badań antropologii społecznej i kulturowej, traktując analizowaną problematykę z uważnością, dbając o wszechstronne odczytanie kontekstów historycznych i kulturowych oraz używając siły terenu jako ważnego punktu odniesienia dla budowania teorii i krytyki społeczno-kulturowej. Szeroko zakreśla ramy interpretacyjne, ale w żadnym momencie nie traci z oczu ludzkiego doświadczenia. W artykule znakomicie zastosowana została technika podążania za jednostką i w jej sytuacji odnajdywania kulturowych tropów i prakseologicznych wzorów: makro-konteksty odbijają się tu w lustrze indywidualnego doświadczenia.

Wyróżniony artykuł „**Critiquing the use of children’s voice as a means of forging the community in a Polish democratic school**” (*Ethnography and Education*, 2022) autorstwa **Katarzyny Gawlicz i Zsuzsy Millei** ukazuje paradoks wymuszania na uczniach i uczennicach szkoły demokratycznej zaangażowanej postawy oraz werbalnej formy komunikacji przy jednoczesnym ignorowaniu i/lub dyscyplinowaniu ekspresji cielesnych. Autorki posługują się klasycznymi teoriami z nurtu powiązanego z myślą Michela Foucault, odnajdując mechanizmy władzy i retoryki w procesach podejmowania decyzji w szkołach demokratycznych. Procesy te

i wypracowywanie konsensusu w grupie dorosłych nauczycieli i nauczycielek oraz dziecięcych uczniów i uczennic zawierają w sobie z jednej strony postulaty partnerstwa, egalitarności i partycypacji, z drugiej zaś realizują cele instytucjonalnej organizacji i kontroli. W efekcie prowadzi to do instrumentalizacji głosu dzieci poprzez uruchamianie mechanizmów włączania i wyłączenia. Za szczególne interesujące należy uznać uwzględnienie ciała, w tym głosu, ruchu i gestów, jako narzędzi komunikacji, kontroli, ale i oporu.

Artykuł jest świetnym przykładem wykorzystania materiału pozyskanego za pomocą pogłębionych badań etnograficznych, w tym techniki obserwacji uczestniczącej oraz jego interpretacji w przypadku pracy z osobami, wśród których praktyki dyskursywne znacząco wykraczają poza treści werbalne i materiał tekstowy, zwykle stanowiący trzon analiz jakościowych. Warto podkreślić, że badania prowadzone wśród dzieci wymagają solidnego warsztatu metodologicznego i dużej wrażliwości osób zaangażowanych w tego typu projekty.

Jury pracowało w składzie:

Monika Baer, Uniwersytet Wrocławski

Natalia Bloch, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Ewa Kopczyńska, Uniwersytet Jagielloński

Marta Olcoń-Kubicka, Instytut Filozofii i Socjologii PAN